

REPRO

Maailmas on aretatud üle 5000 elulõngasordi.

Näitusel saab teada, milliseid viinamarjasorte tasub Eestis kasvatada.

Liike ja sorte oskuslikult valides saame õitsva floksipeenra maist oktoobrini.

Kuidas vältida jahukastet

Floksidele sobib aias kõige paremini poolvarjuline kasvukoht. Ärge istutage neid maja tulise ja kuumava lõunaseina äärde, kus näiteks aediiirised end aga suurepäraselt tunnevad.

Floksid on kõige õnnelikumad seal, kus neile paistab hommiku- ja õhtupäike.

Nad võivad kasvada ka täispäikeses keset aeda, kuid siis peab neid põuaga kastma.

Jahukaste vältimiseks istutage taimed tuultele avatud kohta, kastke neid põuaga ja esimeste haigustunnuste ilmunisel alustage tõrjega.

Keemilist tõrjet kasutage viimases hädas. Positiivseid tulemusi an-

nab ka hommikuse kastega puutaha raputamine lehtedele, kuid seda peab tegema kohe esimesi haigustunnuseid märgates.

Hästi mõjub floksi haiguskindlusele kõrgem agrofoon, eriti hästi meeldib floksile hästikõdunenud hobusesõnnikuga väetamine.

Mineraalväetistega väetades valige väiksema lämmastikusisalduse ning kõrgema kaaliumi- ja fosforisisaldusega täisväetisi. Mugav on raputada granuleeritud väetist enne vihma või vihma ajal taime vahele.

Juba haigestunud taime lehed korjake ära ja hävitage, komposteerides haigustekitajad ei hävine.

Aedfloksi (*P. paniculata*) suure sordivaliku seast eelistage jahukastekindlamaid uuemaid sorte nagu näiteks 'Katherine', 'David', 'Junior Dance', 'Lilac Flame', 'Miss Jessica', 'Miss Jill' ja teised missid.

Jahukastekindlamad on ka kõik laigulise floksi (*P. maculata*) sordid: 'Natasha', 'Alpha', 'Omega' jt.

Kaunid väänikud

Elulõngad (*Clematis*) on heitlehised või troopikas ka igihaljad mitmeaastased rohttaimed, kääbuspõõsad või liaanid tulikaliste sugukonnas. Elulõnga perekonnas on 323 liiki.

Elulõnga lehed on enamasti vastakud liitlehed. Õied on valged, kollased, sinised või violetsed, harvem roosad. Õies on 4–8 tupplehte ja arvukalt tolmukaid, kroonlehed puuduvad. Vili on pähklike.

Elulõngad kasvavad looduslikult Euroopas, Lõuna-Ameerikas, Madagaskaril, troopilises Ameerikas jm. Elulõngad on populaarsed taimed vertikaalhaljastuses, kaunistades majaseinu, piirdeid jne.

Maailmas on elulõnga sorte aretatud rohkem kui 5000, neist 150 on aretanud Aili ja Uno Kivistik Roogoja talus Harjumaal.

Elulõnga perekonna nimetus on tuletatud kreeka keelsest sõnast *klima*, mis tähendab tõlkes ronitaim. Elulõnga kutsutakse rahvapäraselt rändaja rõõmuks, neitsi buduaariks ja vanamehe habemeks.

Rahvameditsiinis on elulõngu kasutatud tänu rahustavale, palaviku alandavale ja spasme lõõgastavale toimele. Elulõngu on kasutatud ka valuvaigistava toime tõttu migreeni ning liigesevalu leevendamiseks.

Kuna elulõngad on mürgised, võib neid ravimina tarvitada vaid arsti ettekirjutusel. Taimemahla kokupuude nahaga võib tekitada punetust ning sügelust ja nahk võib tursuda. Taime kuivatamisel ja keetmisel mürgised ühendid lagunevad.

Põhjamaa viinamarjad

Lisaks õiteilule saab näitusel näha ka Eestimaal kasvatatud viinamarju. Huvi viinamarjade vastu on viimastel aastatel märgatavalt kasvanud.

Näitusel on hea võimalus tutvuda meil kasvatatud erinevate viinamarjasortidega. Saab ka asjatundlikku nõu. Võimalik on osta elulõngade ja viinamarjade istikuid. Laupäeval ja pühapäeval müüb Nõrga talu flokside ja teiste püsikute istikuid.

Näitusel eksponeeritud elulõngad ja viinamarjad pärinevad Roogoja talust ning floksid Tallinna Botaanikaia kollektsioonist.

**URMAS LAANSOO
KRISTA KAUR**